

СТРАТЕГИИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ КОМПЛЕКС СЛЪНЧЕВ БРЯГ

Стефан Стефанов
Стопанска академия „Д. А. Ценов“, Свищов

Резюме

Туристическата индустрия притежава голям потенциал за извличане на социални, икономически и екологически ползи. За да се реализира този потенциал, е необходимо прилагането на „обществен подход“, чрез който да се осигури висока степен на участие на всички заинтересовани страни в процеса на планирането и управлението на туризма на местно равнище. Един от ключовите моменти в концепцията на този подход е идеята, че задоволяването на потребностите на туристите, посещаващи дадено място трябва да кореспондира със задоволяването на потребностите на местното общество. Общественият подход за управление на развитието на туризма в една местна единица следва да допринася за утвърждаване на основните принципи на устойчивостта. Стратегиите за развитие на туристически комплекс Слънчев бряг до голяма степен се свързват с правилното идентифициране на проблемите. Чрез решаването им ще може да се изгради желаната визия, която от своя страна характеризира направлението за бъдещата дейност на предприятието. Тя описва туристическата дейност и корпоративната култура в понятия какво би трябвало да стане за продължителен период от време. Не е нужно да казваме, че за да се избере направлението за туристическата дейност, ръководството на предприятието трябва да си изгради мислен образ на възможното и желаното бъдещо състояние на курортния комплекс. Така най-лесно ще се определи кое пречи за достигането до тяхната представа за визията на курорта. Целта на тази разработка е да очертае основните стратегии за устойчивото развитие на туристическия комплекс Слънчев бряг.

Ключови думи: туристическа индустрия, устойчиво развитие, стратегии, туристически комплекс, визия.

Key words: tourism industry, sustainable development strategies, tourist complex vision.

Увод

Туристическата индустрия притежава голям потенциал за извличане на социални, икономически и екологически ползи. За да се реализира този потенциал, е необходимо прилагането на „обществен подход“, чрез който да се осигури висока степен на участие на всички заинтересовани страни в процеса на планирането и управлението на туризма на местно равнище. Един от ключовите моменти в концепцията на този подход е идеята, че задоволяването на потребностите на туристите, посещаващи дадено място трябва да кореспондира със задоволяването на потребностите на местното общество.

Общественият подход за управление на развитието на туризма в една местна единица следва да допринася за утвърждаване на основните принципи на устойчивостта.

Стратегиите за развитие на туристически комплекс Слънчев бряг до голяма степен се свързват с правилното идентифициране на проблемите. Чрез решаването им ще може да се изгради желаната визия, която от своя страна характеризира направлението за бъдещата дейност на предприятието. Тя описва туристическата дейност и корпоративната култура в понятия какво би трябвало да стане за продъл-

жителен период от време. Не е нужно да казваме, че за да се избере направлението за туристическата дейност, ръководството на предприятието трябва да си изгради мислен образ на възможното и желаното бъдещо състояние на курортния комплекс. Така най-лесно ще се определи кое пречи за достигането до тяхната представа за визията на курорта.

1. Проблеми пред туристически комплекс „Слънчев бряг“

Курортът се стреми към добра визия и положително мнение на широката общественост в това число разбира се влизат и населението и на чуждите държави, които са голям процент от състава на летовниците на Слънчев бряг. Тук интензивността в отделните държави ще е различна. Няколко са вариантите: по-голям интензитет на маркетингова комуникативност в държавите, чието население е с най-голям брой туристи в курорта всяка година и по-голям интензитет на маркетингова комуникативност в държавите, чието население е с най-малък брой туристи в курорта всяка година. Логика можем да намерим и в двата варианта, но първият вариант е по-ефективен, тъй като на този етап ще е по-лесно и с по-малко финансови разходи и времеви диапазон, отколкото да на-

сочим основни усилия към пазар, който не е ясно дали ще възприеме по желанието за начин курорта Слънчев бряг.

Според Златко Димитров член на борда на директорите на „Слънчев бряг“ АД през последните години визията на Слънчев бряг като семеен курорт се променя. Променяйки визията в определена посока ще се промени и категорията на туристите, които идват тук. Слънчев бряг се развива от семеен курорт за хора с малки деца. Не може да се избегне и това, че в курорта се развива младежки туризъм [2].

Основните проблеми на комплекса се свеждат до следното:

Първо в продължение на повече от 15 години, временните обекти, магазини и сергии в Слънчев бряг са поставяни хаотично от неизвестни лица, като в голямата си част те са абсолютно незаконни. В края на миналия сезон съвместна комисия, съставена от специалисти на държавата и Община Несебър, констатира стряскащата цифра от около 350 незаконни магазини, заведения и сергии на територията на Слънчев бряг.

Вторият проблем е свързан с повишеният брой туристи от потенциално рискови държави като Израел. Вълненията и конфликтите в редица арабски страни, традиционни туристически дестинации, пренасочва голям брой туристи към българските летни курорти, а това води до редица предизвикателства за сигурността, на които трябва да се отговори адекватно.

Трети проблем: Ръководството на „Слънчев бряг“ АД и съответно държавата в негово лице, се сблъскват не със съдействие, а с противопоставяне от страна на определени частни фирми по отношение на въвеждането на новите мерки за законност и ред. Това са концесионери на плажа и собственици на хотели. Съпротивата срещу премахването на незаконните обекти, въвеждането на новата схема за регламентирана търговия, както и контролният режим за сигурност показва, че те се оказват неизгодни на някои бизнес кръгове. Тези лица и фирми, обявяващи се срещу новите мерки в Слънчев бряг, са свикнали да печелят много пари във време на хаос от съмнителни дейности: търговия, проституция, пиратски таксиметрови услуги, контрабанда и т.н.

Четвъртият проблем е свързан с увеличената престъпност; хаотичното и възпрепятстващо нормалния ритъм на движение по алеите на комплекса на всякакъв вид превозни средства и атракциони; станалите през последните години

печално известни прояви на обикалящи нощните заведения безконтролни организирани младежки групи в явно нетрезво състояние; нерегламентирани таксиметрови услуги, ограбващи гостите на комплекса.

Петият проблем фиксира действията на новото ръководство на дружеството „Слънчев бряг“, което въведе промени в управлението на курорта, които доведоха до ескалиране на напрежението в началото на туристическия сезон. Хотелиери, таксиметрови компании, доставчици и фирми за услуги се оплакват, че са въведени такси за влизане в Слънчев бряг. Така например фирмите, които доставят стоки на хотелите, трябва да плащат такса от 280 лв., която смятат за незаконна, а таксиметровите шофьори - 800 лв.

По тези проблеми се изказа и Министъра на транспорта, енергетиката и туризма Трайчо Трайков, според които „Слънчев бряг“ е снимка на много неща, които не искаме да виждаме в туризма си - и презастрояването, и трафика, и липсата на места за паркиране, и проблемите с обществения ред, и формите на алкохолен туризъм. Проблемите в курорта са заплетени и стоят нерешени от много години [1]. През 2011 година новото ръководство на дружеството пое инициативата да намери решение на част от въпросите, свързани с осигуряването на сигурност и спокойствие за туристите в комплекса, регулиране на трафика, паркирането, таксиметровите услуги, зареждането на хотели, ресторанти и търговски обекти. Парадоксалното е, че търговското дружество се опитва да реши въпроси, които не е решила общината.

2. Стратегии за устойчиво развитие на туристическия комплекс „Слънчев бряг“

Това накратко са основните проблеми, които стоят на дневен ред и незабавно трябва да се решат. Така ще се ускори неимоверно развитието на курортния комплекс, а след прилагането на следните стратегии ще се увеличи качеството на обслужване.

Първата стратегия изисква разработване на зони с различни функционални предназначения, които включват широк спектър на услуги - от площи за магазини и обществено хранене до места за художници, продажба на вестници и списания, телефонни кабинки, сметосъбиращи съоръжения: Презастрояването на плажната ивица е един доста наболял проблем в последно време. Това незабавно трябва да се прекрати, защото наистина е една порочна практика и

е пълна безумица да наблюдаваме гледки, като тази на плажа в Слънчев бряг на 2 метра от морето в пясъка да бъде изкопан басейн на нечие заведение. Процедурата по премахване на незаконни постройки и пристройки, регламентирана според изискванията на ЗУТ, е твърде тровава и не позволява бързото прилагане на закона. За това ръководството на „Слънчев бряг“ АД съвместно с Община Несебър трябва да поискат законодателни промени и да потърсят съдействието на МРРБ във връзка с допуснатите нарушения при поставянето на временните обекти на плажната ивица. Сегашният пейзаж огражда достъпа до плажа и морето с непробиваема стена от кичозни сергии и бараки освен, че е недопустим е и незаконен и нарушава условията, при които държавата е предоставила концесията на частни фирми. Договорите сключвани с частни лица трябва да бъдат в бъдеще много добре изготвяни, за да не се получава сегашната картина, като им се ограничат действията и да не могат да пречат със своите постройки и сергии. Един хубав прием спрямо сергиите е те да бъдат отделени на специални места и там свободно да разгръщат своята дейност, без да пречат на никой, като заплащат съответните такси за предоставеното им място, което ще им е предостъпвано поименно и съответно, ако те не са регистрирани в системата за заплащане на „таксимясто“ да бъдат отстраняване незабавно. Разбира се не само сергиите са причина за прекастрияването, но и заведенията и павилиончетата предлагачи бърза закуска. За тях Бордът на директорите изработи специална схема за разполагане на обекти за търговски и други обслужващи дейности. Схемата е съгласувана, както с Община Несебър, така и с МРРБ и отговаря на всички нормативни изисквания на ЗУТ и местните общински наредби. Според новата визия, обслужващите обекти ще се поставят върху части от площадни и улични пространства, които са държавна собственост, но съобразени с предназначението на съседните имоти, както и без да затрудняват пешеходния поток. Целта е да изчезнат непробиваемите стени от магазини, обектите тип „бит пазар“ и грозната картина от различни разностилни, ръждясали и амортизирани бараки и сергии, изпълващи курорта. Това ще помогне наистина за един подреден европейски образ на курорта.

Втората стратегия е по отношение засиления контролен режим на КПП-тата и в самия Слънчев бряг. Тези мерки са задължителни с оглед

осигуряване не само спокойствието на многобройните гости и туристи, но и поради мерките за сигурност, които България е задължена да поеме, заради повишената опасност от терористични атаки. Недопускането на свободно влизане на посетители, без документи или неотговарящи на фейсконтрол, е крайно необходимо и би осигурило безопасността на туристите, избрали да прекарат своята почивка в България. Изготвянето на нова транспортна система и синя зона ще ограничи незаконните таксите в Слънчев бряг. Изграждането на „пиащи“ за таксите със засилен контрол до голяма степен ще отреже мераците на незаконните „копърки“. Другите мерки спрямо тях ще са броят на такситата да са 150, С предимство ще се ползват шофьорите от община Несебър и да се наложи таван на цените на услугите на таксиметровите шофьори, което 100% ще доведе до противоречия, още повече и с увеличението на горивата, което ще бъде използвано от шофьорите, като тяхно оправдание за високите цени. На легалните таксиметрови шофьори да бъде раздадена униформа, както и специален стикер с уникален холограмен знак и емблема на Слънчев бряг на своите таксите.

Третата стратегия е свързана с въвеждането на плажна полиция, тъй като явно концесионерите не могат сами да се справят. Това е много добра идея, която може да не се окаже толкова скъпа, ако се направи с мярка. Намален брой полицейци до 20 човека, работещи с тясно сътрудничество с националната полиция и имащи единствено правомощията на плажа и алеите непосредствено до него. Оборудвани с мотопеди, палки и белезници без огнестрелно оръжие, ще съкрати до минимум разходите за тях.

Националната полиция пък ще има правомощията, както по плажовете, така и най-вече с акцент във вътрешността на курорта.

Таксите, които вдигнаха на бунт Съюза на собствениците в туристическия комплекс, поради това, че трябва да се плащат и на „Слънчев бряг“ АД, и на Община Несебър, че произтичат от това, че Община Несебър не отделя голямо внимание, като държавното предприятие, а то от своя страна изземва нейни функции, което е свързано с разходи и за да ги компенсират по някакъв начин налагат и те свои допълнителни такси. Трябва таксите да са само едни и това ще се получи, като се регламентира действията на предприятието и общината, разбира се и с държавна помощ.

За да се достигне до визията на едно приятно и чисто място, в курорта непрекъснато трябва да се поддържа реда и чистотата, чрез сключване на договори с фирми, които да поддържат алеите, улиците, площадите и парка. Изрядният вид на плажовете остава задача на концесионерите.

Ръководството на „Слънчев бряг“ АД трябва да изисква от МРРБ, общината и частни лица средства за направата на вело-алеи, алеи за инвалиди с достъп до морето и изграждане на санаториум с цел рехабилитация, с което ще се затвърди тенденцията на променяне на имиджа на Слънчев бряг на място, което най-големия му атракцион е алкохолът. Ръководството трябва да се ориентира и към организирането на най-различни културни мероприятия, за да покаже, че въпреки наложените ограничения и затегнатия контрол туристическия курорт не спира да „диша“, чрез спортни състезания – плажен волейбол, сърф, водни ски, плуване, тенис турнири, футболни турнири, концерти, изложби, панаири. За тази цел трябва да се отпуснат средства за изграждане на изкуствени футболни игрища с осветление, тенис кортове, спортни площадки пригодени за волейбол и баскетбол, както и станалите много модерни в днешно време спортните площадки да са обогатени с фитнес уреди.

За усъвършенстването на качеството на предлаганите туристически услуги, както и качеството на тяхното презентирание задължителни трябва да станат дипломите за завършено такова образование, тъй като знаем, че мно-

го малко хора имат диплом за работа в сферата на туризма, дори и при готвачите процентът е твърде висок, които упражняват своята професия по Черноморието без нужната квалификация за това. Разделението на труда също е важно така, че всеки да знае за какво отговаря и да бъде обучен за тази цел.

Заклучение и препоръки

Изискванията към всички туристически обекти на територията на Слънчев бряг да бъдат безкомпромисни към санитарно-хигиенните условия и пригодността им към противопожарна и аварийна безопасност и ако неотговарят на тях да бъдат затваряни до второ нареждане.

Всичките идеи изложени до тук винаги трябва да бъдат добре разглеждани и обсъждани не едностранно, за да се избегнат конфликтите, които биха застрашили нормалното протичане на туристическия сезон. За това компромиси трябва да се правят от всички страни така, че да се намери баланса от който да спечели туриста, ако той остане доволен, то приходите неимоверно ще дойдат и за „Слънчев бряг“ АД, и за Община Несебър, и за частните лица развиващи бизнес на територията на туристическия комплекс.

Литература

1. вестник Дневник. 12 юни 2011 г.
2. [<http://www.chernomorie-bg.com/interview-nasedmicata/6043-zlatko-dimitrov-tryabva-da-izbyagame-ot-viziyat-za-kurort-za-seks-i-alkohol>].

STRATEGIES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND SOLVING THE PROBLEMS OF TOURISM COMPLEX SUNNY BEACH

Stefan Stefanov

D. A. Tsenov Academy of Economics, Svishtov, Bulgaria

Abstract

The tourism industry has great potential for the recovery of social, economic and environmental benefits. To realize this potential, it is necessary to apply a „general approach“ by which to ensure a high level of participation of all stakeholders in the process of planning and management of tourism at local level. One of the key moments in the concept of this approach is the idea that meet the needs of tourists visiting a site must correspond with meeting the needs of local society. Public management approach to tourism in a locality should contribute to strengthening the principles of sustainability. Strategies for development of tourist complex Sunny Beach is largely associated with the proper identification of problems. By solving them will be able to build the desired image, which in turn characterizes the direction of future operations of the enterprise. It describes the tourism and corporate culture in terms what should be done for an extended period of time. Needless to say, to choose the destination for tourism, management of the enterprise must build mental images of possible and desired future state of the resort. So the easiest to determine what prevents to reach their idea of the vision of the resort. The purpose of this paper is to outline the main strategies for sustainable development of tourist complex Sunny Beach.